

Länsstyrelserna

Bilaga: Säker strålmiljö

Miljöövervakning som underlag till miljömålsuppföljning och tillståndsbeskrivning

Inledning

Denna sammanställning ska ses som en nulägesbeskrivning med exempel på hur Länsstyrelserna använder eller skulle kunna använda miljöövervakningsdata för miljömålsuppföljning. Exemplet är hämtade från Regional årlig uppföljning av Säker strålmiljö, som RUS har sammanställt från alla läns redovisningar.

Det finns en sammanställning för varje miljö kvalitetsmål. De är bilagor till slutrapporten Miljöövervakning och miljömålsuppföljning som finns på [Data från miljöövervakning för miljömålsuppföljning - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet \(rus.se\)](#).

Syftet är att sammanställa vilka delprogram inom miljöövervakningen som kan leverera data, samt visa exempel på hur miljöövervakningsdata används i den regionala miljömålsuppföljningen. Syftet är även att fungera som inspiration i arbetet med kommande årliga uppföljningar av miljömålen. Ambitionen har dock begränsats till ett exempel per precisering, men några undantag finns med fler exempel.

Sammanfattning

För några av preciseringarna för miljömålet Säker strålmiljö kan data erhållas från den regionala miljöövervakningen. I 2021 års miljömålsuppföljning fanns två bra exempel som refererade till att länen använt data från något delprogram i uppföljningen.

Innehållsförteckning

Inledning	2
Sammanfattning	3
Läsanvisning	5
Säker strålmiljö	6
Precisering: Strålskyddsprinciper	6
Precisering: Radioaktiva ämnen	6
Precisering: Ultraviolet strålning	6
Precisering: Elektromagnetiska fält.....	7

Läsanvisning

Rapporten följer miljö kvalitetsmålen preciseringar.

Miljöövervakning och annan verksamhet levererar data för miljömålsuppföljning. Länsstyrelsernas kontaktpersoner/projektledare för alla delprogram har fyllt i databasen RMO.nu inför innevarande programperiod, med information om delprogrammen. Bland annat finns uppgifter om vilka globala mål, miljömål och preciseringar som data kan användas för att följa upp. Rapporten innehåller, för varje precisering, tabeller med utdrag från vad som registrerats i databasen RMO.nu för Länsstyrelsernas länsprogram för miljöövervakning 2021–2026. Det går bra att ändra i RMO.nu (har Naturvårdsverket meddelat) om det visar sig att något har blivit fel.

Under tabellerna redovisas exempel från länens årliga uppföljning för år 2021 där uppgifter från miljöövervakningen har använts. Ambitionen har varit att redovisa ett miljöövervakningsexempel för varje precisering. Exempelen är kopierade ur Regional årlig uppföljning av miljömålen, vilket förkortas RAU i texten.

Använd gärna tabellerna och exemplen som inspiration till var du kan hitta information och dataunderlag för den miljömålsuppföljning som du har i uppdrag att sammanställa.

Säker strålmiljö

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Precisering: Strålskyddsprinciper

Individens exponering för skadlig strålning i arbetslivet och i övriga miljön begränsas så långt det är rimligt möjligt.

Länsstyrelserna har inte redovisat att några delprogram levererar data för att följa upp preciseringen i rmo.nu-databasen.

Precisering: Radioaktiva ämnen

Utsläppen av radioaktiva ämnen i miljön begränsas så att människors hälsa och den biologiska mångfalden skyddas.

Länsstyrelserna har redovisat i rmo.nu-databasen att följande delprogram levererar data för att följa upp preciseringen.

Delprogram	Län
Förtätning av miljöhälsoenkäter	Västerbottens län

Exempel ur RÅU

Radon är den största anledningen till att människor utsätts för joniserande strålning. Trots att myndigheter anser att alla fastigheter ska vara undersökta är det många som inte vet om radonhalterna undersökts i deras bostad. Enligt en miljöhälsoenkät som skickades ut 2015 har ca 20 procent i norra Sverige mätt radonhalterna i sin bostad. Det är oklart hur många fastigheter i länet som har radonhalter över riktvärdena.¹ (Norrbottnen, 2021).

Precisering: Ultraviolettt strålning

Antalet årliga fall av hudcancer orsakade av ultraviolettt strålning är lägre än år 2000.

Länsstyrelserna har redovisat i rmo.nu-databasen att följande delprogram levererar data för att följa upp preciseringen.

Delprogram	Län
Förtätning av miljöhälsoenkäter	Västerbottens län
Miljöhälsoenkäter	Jönköpings län
Miljöhälsoenkäter	Kronobergs län
Regional miljöhälsoenkät	Kalmar län

¹ [Miljöhälsoenkät Norr 2017](#)

Exempel ur RÅU

Miljöhälsoenkäter

I barnmiljöhälsoenkäterna, som skickas ut vart åttonde år, ställdes frågan om barnen har bränt sig i solen. Resultaten, som syns i bild 7, visar att andelen barn som hade bränt sig i solen var ungefär lika stora 2011 som 2019, men att andelen flickor ökade något medan andelen pojkar minskade mellan 2011 och 2019. Data i bild 7 har visualiserats i Folkhälsomyndighetens webb Folkhälsostudio.²

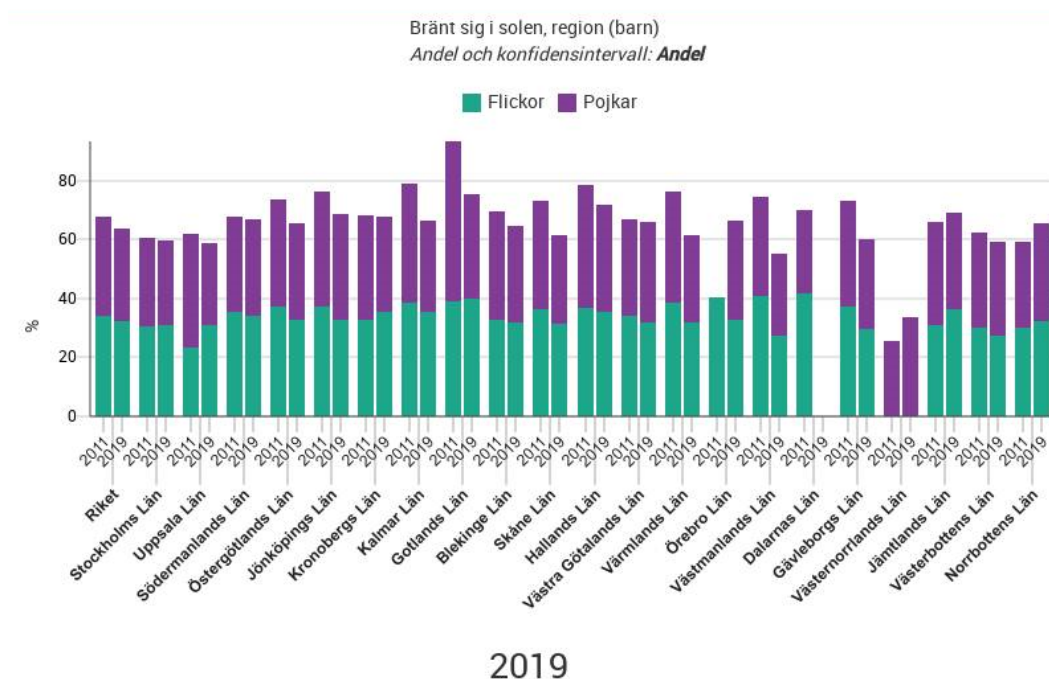

Bild 7. Ungefär lika många barn i Kronobergs län brände sig i solen 2019 som 2011 enligt de svar som föräldrarna lämnade i barnmiljöhälsoenkäterna samma år. Andelen flickor som brände sig var något högre 2019, medan andelen pojkar minskade.

Precisering: Elektromagnetiska fält

Exponeringen för elektromagnetiska fält i arbetslivet och i övriga miljön är så låg att människors hälsa och den biologiska mångfalden inte påverkas negativt.

Länsstyrelserna har inte redovisat att några delprogram levererar data för att följa upp preciseringen i rmo.nu-databasen.

² <https://www.folkhalsomyndigheten.se/datavisualisering/>

